

Vakbijlage Bureau Documenten

Al sinds 1994 doet Bureau Documenten van de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) onderzoek naar (bron)documenten uit de hele wereld. Per jaar onderzoeken we meer dan 100.000 documenten op echtheid.

Met die kennis dragen we bij aan een veilige samenleving. Deze Vakbijlage dient onder andere als leeswijzer bij de Verklaring van Onderzoek van Bureau Documenten.

Inhoudsopgave

1.	Afnemers van onze diensten	pagina 2
2.	Kennis en kennisborging	pagina 2
3.	Documentonderzoek	pagina 3
4.	Weging	pagina 5
5.	Resultaat	pagina 5
6.	Conclusies	pagina 7
7.	Beperkingen	pagina 10
8.	Legalisatie	pagina 11
9.	Documentbeheer	pagina 12

1. Afnemers van onze diensten

Bureau Documenten voert onderzoek uit voor zowel nationale als internationale overheidsdiensten. De belangrijkste afnemers van onze diensten zijn de Immigratie- en Naturalisatiedienst en Nederlandse gemeentes. Verder worden documenten onderzocht op verzoek van de politie, Koninklijke Marechaussee, RDW en Nederlandse ambassades in het buitenland. Voor al deze klanten geldt dat de echtheid van documenten die als bewijsmiddel door aanvragers worden overgelegd, essentieel is.

Daarnaast worden onze medewerkers uitgezonden voor Frontex. Zij worden als ALDO (Advanced Level Document Officers) ingezet op documentcontrole aan Europese buitengrenzen en migratie-hotspots. Ook leveren we informatie aan Frontex. Die informatie is onder andere gebruikt voor het maken van een handboek voor de controle van Iraakse, Afghaanse en Jemenitische documenten en een update van het handboek Syrische documenten.

2. Kennis en kennisborging

2.1. Onze medewerkers

Bij Bureau Documenten werken documentdeskundigen die op het hoogste niveau zijn opgeleid om documenten te onderzoeken. Onze documentdeskundigen hebben verschillende achtergronden en komen uit verschillende werkvelden. Zij hebben bijvoorbeeld een forensische opleiding (HBO) genoten, en/of een intern traineeship gevolgd. Het opleidingstraject maakt gebruik van e-learning-modules, serious game, training, (onderzoeks)opdrachten, gast-sprekers, masterclasses, toetsing en examinering om aan het door Bureau Documenten gestelde niveau te voldoen.

De documentdeskundigen kunnen zowel bron- als reisdocumenten onderzoeken. Ze zijn gespecialiseerd in onderzoek aan brondocumenten, zoals geboorteaktes, identiteitskaarten of huwelijksaktes, maar ook om documenten die in een asielpcedure zijn ingebracht te beoordelen, zoals arrestatiebevelen, gerechtelijke uitspraken, school- en medische (vaccinatie) documenten, kranten of oproepen voor de dienstplicht.

Door de grote verscheidenheid aan documenten zijn onze documentdeskundigen gespecialiseerd in een eigen aandachtsgebied.

2.2. (Inter)nationale samenwerking

Het terugdringen van identiteits- en documentfraude is een belangrijke taak van Bureau Documenten. Om daar goede uitvoering aan te kunnen geven, werken we nauw samen met andere landen en organisaties.

Kennisvergaring

Een van de manieren waarmee Bureau Documenten kennis opdoet is door Factfinding-missies uit te voeren naar landen van herkomst¹.

Tijdens die missies worden ter plaatse voorbeelden van brondocumenten (specimina), stempelafdrukken en handtekeningen van bevoegde autoriteiten verzameld. Ook wordt daarbij informatie opgehaald over aanvraag- en verwerkingsprocessen, en de digitalisering daarvan. Afhankelijk van de problematiek worden deze missies uitgevoerd met onze internationale (Northern ID Network) partners uit Denemarken en Noorwegen.

¹ De afgelopen jaren zijn de volgende landen bezocht: Algerije (in samenwerking met het Danish NIDC); Armenië; Badgad, Irak (meerdere missies met verschillende partners); Bangladesh (in samenwerking met het Danish NIDC); China; Eritrea (in samenwerking met het Norwegian ID Centre NID); Filipijnen; Gambia; Ghana; Georgië; Guinee; India (meerdere missies, o.a. in samenwerking met het Norwegian ID Centre NID); Jordanië; Kameroen (in samenwerking met het Danish NIDC); Koerdisch Gebied, Irak (meerdere missies met verschillende partners); Ivoorkust; Marokko; Nigeria; Oeganda (meerdere missies, o.a. in samenwerking met het Danish NIDC); Pakistan; Palestijns Gebied (in samenwerking met het Danish NIDC); Sierra Leone; Soedan (in samenwerking met het Norwegian ID Centre NID); Suriname; Turkije (in samenwerking met het Danish NIDC)

Trainingen

Bureau Documenten organiseert en verzorgt (inter)nationale seminars, trainingen, voorlichtingen. Ook adviseren wij (inter)nationale opleidingen op het gebied van (bron)document onderzoek. Deze opleidingen volgen het principe “blended learning” (combinatie van praktijk en e-learning). Deze zijn bedoeld voor ambtenaren die zijn belast met documentcontrole, -onderzoek en identiteitsvaststelling. Onder meer hebben het ministerie van Buitenlandse Zaken, Frontex, ICMPD, IOM, Koninklijke Marechaussee, NVVB, politie en UNHCR inmiddels van deze sessies gebruik gemaakt.

Specifieke kennisdeling

Kennis over specifieke brondocumenten delen we met (internationale) controlerende overheidsinstanties in de database DISCS. Deze database, die sinds 1998 door Bureau Documenten is ontwikkeld, bevat technische echtheidskenmerken van buitenlandse brondocumenten, zowel in omschrijvingen als in afbeeldingen.

Hoewel Bureau Documenten aanvankelijk de enige partij was die verantwoordelijk was voor invoer van de gegevens in DISCS, wordt nu ook samengewerkt met landen als Canada, Australië, Noorwegen en Denemarken. Dichter bij huis dragen ook de RDW en het ministerie van Buitenlandse Zaken bij aan het vullen en up-to-date houden van DISCS. Via Interpol en Frontex kan DISCS van over de hele wereld geraadpleegd worden.

Kwaliteitsbewaking

Bureau Documenten is lid van de Kwaliteitskring Documenten en Betaalmiddelen (KD&B). De leden van deze kring zijn afkomstig uit diverse organisaties, maar houden zich allemaal bezig met forensisch-technisch documentonderzoek. KD&B stelt zich ten doel de kwaliteit van het deskundigenonderzoek aan documenten te bevorderen o.a. door het organiseren en faciliteren van bijeenkomsten waar kennisuitwisseling plaatsvindt tussen haar leden.

Daarnaast is Bureau Documenten lid van de European Document Expert Working Group (EDEWG), wat deel uitmaakt van het European Network of Forensic Science Institutes.

De EDEWG houdt zich onder andere bezig met het uitwisselen van informatie en expertise, kwaliteitsbewaking van documentonderzoek, harmonisatie in onderzoeksmethoden en technieken, ringonderzoeken en samenwerken in R&D.

Het Northern ID Network (NIN) bestaat uit de nationale document- en identiteitsonderzoeksbureaus van Denemarken, Noorwegen, Zweden, Finland en Nederland. Vanuit het NIN worden jaarlijkse bijeenkomsten van documentonderzoekers georganiseerd, om te borgen dat vergelijkbare dossiers op eenzelfde manier worden beoordeeld. Verder zijn er een aantal subgroepen, die de samenwerking versterken op specifieke thema's: Knowledge Management, Trends & Misuse, Biometrics en External Training.

3. Documentonderzoek

Wij voeren documentonderzoek uit aan de hand van beschikbaar referentie- en vergelijkingsmateriaal en overige informatie. Hieronder verstaat Bureau Documenten het volgende:

- “**Specimen**” staat voor originele voorbeelddocumenten die door de Nederlandse overheid of door ketenpartners waarmee Bureau Documenten samenwerkt ontvangen zijn van de overheid van het land van herkomst.
- “**Referentiemateriaal**” wordt gebruikt als door overheden verstrekte informatie over een document beschikbaar is. De informatie kan bijvoorbeeld bestaan uit specimina of informatie over autorisaties, legalisaties, productietechnieken en verkrijgingsprocedures.
- “**Vergelijkingsmateriaal**” betreft documenten van hetzelfde type, die uit dezelfde of een andere periode of regio afkomstig zijn. Vervalste documenten kunnen eveneens als “vergelijkingsmateriaal” gebruikt worden, dit zijn immers echte documenten waaraan wijzigingen zijn aangebracht. Valse documenten kunnen eveneens als vergelijkingsmateriaal worden gebruikt.

Het onderzoek bestaat uit een combinatie van technische, tactische en empirische onderdelen, afhankelijk van de beschikbare kennis en informatie bij Bureau Documenten.

Voor de beoordeling van een document worden alleen onderdelen van het dossier gebruikt die direct relevant zijn voor het onderzoek. Dit zijn eerdere documentonderzoeken en eventueel biometrische gegevens, inclusief handtekening. Deze worden gebruikt zoals verder in deze vakbijlage beschreven.

3.1. Technisch onderzoek

Onder technisch onderzoek wordt verstaan: het onderzoek aan echtheidskenmerken zoals watermerken en druktechnieken en ook aan waarmerken zoals stempelafdrukken en handtekeningen. Met dit onderzoek stellen we vast, of sluiten we uit, dat er sporen zijn van gewijzigde gegevens of vervalsing.

De gebruikte technieken worden vergeleken met beschikbaar referentie- en vergelijkingsmateriaal. Echtheidskenmerken zijn per document verschillend in soort en in aantal.

Voorbeelden van technische onderzoeksvragen zijn:

- Zijn er wijzigingen of andere onregelmatigheden zichtbaar aan het document?
- Is het document gedrukt of is het geprint met een printer?
- Heeft het document het juiste watermerk?
- Zijn de stempelafdrukken op het document gestempeld of nagebootst met een printtechniek?
- Is de pasfoto origineel aangebracht of is die vervangen?

Gebruikte apparatuur bij technisch onderzoek

Technisch onderzoek wordt door ons uitgevoerd met verschillende apparaten. Zo gebruiken we onder andere **spectrumanalyse-apparatuur** van **Foster & Freeman** en **Projectina**, om verschillende, op het oog dezelfde, inkten te onderscheiden door met filters en lichtkleuren te variëren. Verder worden **microscopen** van **Zeiss** en **Hirox** gebruikt, die een document tot 700 keer kunnen vergroten. Hierdoor kan zeer gedetailleerd naar elementen op documenten gekeken worden. Om doordrukschrift zichtbaar te maken gebruiken we een **Electro Statisch Detectie Apparaat (ESDA)**.

Schrijfmachine- en handschriftonderzoek

Bij Bureau Documenten doen we handschriftvergelijkingsonderzoek alleen als dit onderdeel is van het documentonderzoek. Deze kan niet separaat worden aangevraagd.

Tijdens een handschriftonderzoek worden bijvoorbeeld handtekeningen van een ambtenaar vergeleken met referentie- en/of vergelijkingsmateriaal. De bevindingen van de handtekeningvergelijking worden meegenomen in de beoordeling van het document.

Bij schrijfmachineonderzoek gaat het erom vast te stellen of de machineschriftproducties door dezelfde schrijfmachine zijn geproduceerd. Bureau Documenten heeft het referentiemateriaal in huis om dit soort onderzoek te doen.

Fotovergelijkend onderzoek

Bureau Documenten kan foto's vergelijken als IND'ers tijdens werkzaamheden (pas)foto's op documenten of sociale media aantreffen en zij twijfelen of de foto's van dezelfde persoon als de aanvrager zijn. De onderzoeksmogelijkheden zijn afhankelijk van de kwaliteit en kwantiteit van de foto's. Onderzoeksvraag op basis van twee foto's kan zijn: betreft dit dezelfde persoon? Of: betreft dit verschillende personen? Afhankelijk van de situatie kunnen beide resultaten fraude betekenen. In onze [Vakbijlage Fotovergelijking](#) wordt fotovergelijkend onderzoek verder toegelicht.

3.2. Tactisch onderzoek

Bij tactisch onderzoek wordt onder andere onderzocht of de verschijningsvorm van het document overeenkomt met de datum waarop het is afgegeven.

Zowel de verschijningsvorm van documenten, als de opmaak en afgifte hiervan kan in de loop van de tijd wijzigen. Ook de wet- en regelgeving met betrekking tot documenten kan wijzigen. Bureau Documenten informeert zich over gewijzigde verschijningsvormen, bevoegdheden van lokale functionarissen en van wijzigende lokale wet- en regelgeving. Dit gebeurt bijvoorbeeld in samenwerking met partners als het ministerie van Buitenlandse Zaken, de Nederlandse vertegenwoordigingen in het buitenland, het NIN en de internationale DISCS-partners.

We doen ook tactisch onderzoek naar de waarmerken die op documenten zijn aangebracht. Denk hierbij aan (droog)stempelafdrukken, en/of zegels en/of handtekeningen. Daarbij wordt gecontroleerd of we de elementen kennen uit die periode en dat afgiftekantoor, en of de autorisaties elkaar logisch opvolgen.

3.3. Empirisch onderzoek

Met empirisch onderzoek wordt kennis over technische en tactische elementen in documenten uitgebreid. Dit onderzoek bestaat onder meer uit patroonherkenning van kenmerken van documenten uit het verzamelde vergelijkingsmateriaal. Het vergelijkingsmateriaal wordt op diverse manieren verzameld. Benadrukt wordt dat dit materiaal niet op basis van persoonsgegevens wordt geregistreerd, maar op basis van documentkenmerken.

3.4. Quickscan

Op verzoek is een quickscan mogelijk. Dit is een snelle, beperkte controle van een digitaal afgebeeld document (volledig afgebeeld, dus voor- en achterzijde van elke pagina). Deze kan door beslismedewerkers worden aangevraagd door contact op te nemen met de algemene mailbox van Bureau Documenten.

Beperkingen

Voor deze beoordeling zijn fysieke onderzoekstechnieken, zoals onderzoeksapparatuur, niet te gebruiken. Hierdoor komt een groot deel van het technisch onderzoek te vervallen.

Verder heeft de kwaliteit van de aangeboden scan invloed op de wijze waarop het onderzoek uitgevoerd kan worden. In sommige gevallen is een foto van het document gemaakt, afgedrukt en vervolgens wederom gescand en digitaal verzonden. In al deze stappen kan kwaliteitsverlies plaats hebben gevonden. Het is wenselijk om een scan van zo hoog mogelijke kwaliteit te onderzoeken.

Tot slot kan de samenhang van documenten onderling van invloed zijn op een gegeven advies.

4. Weging

De onderzoeksbevindingen worden gewogen om tot een conclusie te komen. De volgende factoren kunnen daarbij een rol spelen:

- de technische beschrijving van het specifieke document;
- het aantal en de kwaliteit van de echtheidskenmerken (hoe moeilijk zijn deze na te maken);
- de omvang van het vergelijkingsmateriaal en/of het soort referentiemateriaal (één specimen kan voldoende zijn);
- de betrouwbaarheid van het gehele vergelijkingsmateriaal;
- het vergelijkingsmateriaal uit de plaats van afgifte;
- het vergelijkingsmateriaal uit de periode van afgifte;
- de vastgestelde fraude aan het vergelijkingsmateriaal;
- lokale wetgeving en lokaal beleid;
- de relevantie van aangetroffen afwijkingen (een gewijzigd geboorteadres in een geboorteakte wordt anders gewogen dan een gewijzigd documentnummer);

Deze lijst is niet limitatief. De positieve en negatieve elementen uit een combinatie van bovenstaande factoren worden gewogen door de documentdeskundige, waarna de hoogte van de waarschijnlijkheidsconclusie wordt bepaald.

Voorbeeld van lokale afgifte

5. Resultaat

5.1. Quickscan

Het resultaat van een quickscan wordt per mail teruggestuurd. Deze kan een positief advies bevatten, of het advies om het originele document op te (laten) sturen.

Door de beperkte manier van onderzoek kan dit resultaat niet gelijk gesteld worden met een van de onderstaande rapporten.

5.2. Resultaat van Digitale Analyse

Bureau Documenten ontwikkelt innovatieve ondersteunende systemen waardoor eenvoudige en minder complexe zaken efficiënter afgehandeld worden. Dit sluit aan bij de IND-ambities “slimmer werken”.

In de praktijk betekent dit dat van elk document een gedetailleerde kleurenscaan wordt opgeslagen. Aan de hand van die scans wordt automatisch het land van herkomst en type document bepaald. Dit resultaat wordt altijd door een documentdeskundige gecontroleerd, en waar nodig aangepast. Documenten waarvan, op moment van ontvangst, door de documentdeskundigen het risico op fraude (zeer) laag wordt ingeschat, krijgen een “Resultaat van Digitale Analyse”. Dit betekent dat door Bureau Documenten geen bezwaar wordt gezien om door te gaan met het beslissen op de (toelatings) aanvraag. De inhoud van het document is niet beoordeeld.

5.3. Verklaring van Onderzoek

De documenten die na deze digitale analyse voor nader onderzoek worden geselecteerd worden opgenomen in een Verklaring van Onderzoek.

De Verklaring van Onderzoek is een deskundigenbericht. Deze hoeft juridisch niet ondertekend te worden en mag met de documenteigenaar gedeeld worden. De namen van de betrokken documentonderzoeker en documentdeskundige zijn intern bekend.

Onder de kop ‘Controle’ in de Verklaring van Onderzoek wordt puntsgewijs opgesomd wat de onderzoeker heeft vastgesteld bij het technische, tactische en empirische onderzoek.

De omschrijving van deze bijzonderheden wordt doorgaans niet in detail weergegeven en is soms summier. Dit is een bewuste keus van Bureau Documenten. De reden hiervoor is dat de informatie die aan de omschrijving ten grondslag ligt in nieuwe vervalsingen wordt teruggevonden. Bovendien is sommige informatie als departementaal vertrouwelijk geclassificeerd. Daarmee is geheimhouding noodzakelijk voor de veiligheid van de Staat en de voorkoming, opsporing en vervolging van strafbare feiten. Dit is ook beschreven in artikel 18, lid 2 van de Procedureverordening van het Europees Asiel- en Migratiepact.

Veelvoorkomende termen

Verschijningsvorm

Betreft zowel de lay-out als de productietechnieken en beveiligingstechnieken van het document vóórdat er persoonsgegevens zijn aangebracht en vóórdat dit geautoriseerd wordt. Ook specifieke elementen op documenten, zoals stempelafdrukken, hebben elk een eigen verschijningsvorm.

Opmaak en afgifte

De methoden en technieken die gebruikt zijn voor de invulling van het document en alle waarmerken die op het document ter autorisatie zijn aangebracht. Ook de verkrijgingsprocedure van een document en de bevoegdheid van een ambtenaar vallen hieronder.

Druktechniek

Ambachtelijk vakwerk voor massaproductie. Voorbeelden van druktechnieken zijn offset, hoogdruk, plaatdruk, zeefdruk.

Printtechniek en reproductietechniek

Afkomstig uit een digitale printer. Voorbeelden van printtechnieken zijn inkjet- en tonerprinter.

(Volledige) kopie

Op een volledige kopie zijn geen originele elementen aangebracht zoals bijvoorbeeld een stempelafdruk, handtekening of datum.

Radering

Verwijdering van gegevens. Wij maken onderscheid tussen mechanische radering (wegkrassen van gegevens met een scherp voorwerp) en chemische radering (oplossen of wegwassen van gegevens met chemische middelen).

Waarmerken

Documenten worden voorzien van verschillende elementen om de herkomst te bevestigen, zoals afdrukken van inktstempels, handtekeningen, legeszegels, afdrukken van droogstempels en lakzegels.

Afdruk van een inktstempel

Onder inktstempel wordt het gereedschap verstaan waarmee afdrukken worden gemaakt. Een afdruk van een inktstempel is het op het document zichtbare resultaat.

Tardieve registratie

Registratie die niet binnen de wettelijke termijn heeft plaatsgevonden. De wettelijke termijn is meestal in het burgerlijk wetboek van het land van herkomst van het document vastgelegd en varieert per land.

Legalisatie

Hiermee kan elke stap in de legalisatieketen worden bedoeld, dus meer dan alleen de legalisatie door de Nederlandse ambassade in het land van herkomst van het document. Meestal wordt benoemd over welke legalisatie opmerkingen worden gemaakt.

Apostille

Landen die aangesloten zijn bij het Apostilleverdrag mogen openbare documenten van de burgerlijke stand voorzien van een apostille, in plaats van een legalisatie.

[Voorwaarden voor apostilles staan op deze website.](#)

Nederland heeft bezwaar gemaakt tegen toetreding van enkele landen tot het Apostilleverdrag.

[De bezwaren zijn te vinden in de Verdragenbank van de Overheid.](#)

6. Conclusies

Bureau Documenten beoordeelt documenten op drie punten:

- het substraat (papier/kaart) moet echt zijn;
- de invulling en ondertekening moet bevoegd gedaan zijn; en
- de inhoud moet juist zijn.

In een Verklaring van Onderzoek worden daarom in principe drie conclusies getrokken.

1. **Echtheid:** Dit houdt in dat wordt beoordeeld of het document voldoet aan de technische eisen van dit specifieke document. De conclusie over de echtheid van het document gaat uitdrukkelijk niet over de personalisering en de autorisatie.
2. **Opmaak en Afgifte:** Hierin wordt beoordeeld of de variabele gegevens en de autorisatie(s) op de juiste wijze zijn aangebracht en of het echte en juiste autorisaties zijn.
3. **Inhoud:** Bureau Documenten doet meestal geen uitspraak over de juistheid van de inhoud van een document omdat wij de feitelijkheid van de informatie in het document niet vast kunnen stellen.

De wetgever stelt in de Vreemdelingencirculaire dat de IND de authenticiteit van documenten onderzoekt. De term “authentiek” wordt door ons niet gebruikt.

6.1. Gradaties

De in de Verklaring van Onderzoek te hanteren conclusies zijn gebaseerd op het bestuursrecht. Het betreft de gradaties: **mogelijk, zeer wel mogelijk, waarschijnlijk, hoogstwaarschijnlijk en met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid**. Iedere gradatie kan zowel positief als negatief worden toegepast.

Naast genoemde gradaties worden de conclusies **echt, vals en vervalst** gebruikt. Uitleg (betekenis) van de genoemde conclusies staat hieronder opgenomen. Bovendien kan worden geconcludeerd dat het document, de legalisatie en/of apostille **frauduleus verkregen** is. Deze zijn verkregen op basis van onjuiste andere documenten of valse informatie.

Tenslotte is het ook mogelijk dat **geen uitspraak** kan worden gedaan over de echtheid en/of opmaak en afgifte van een document. De oorzaak hiervan kan zijn dat onvoldoende betrouwbaar vergelijkingsmateriaal beschikbaar is. Het kan ook betekenen dat er wel positieve en/of negatieve elementen in het onderzoek zijn aangetroffen, maar dat deze niet dusdanig zwaar wegen, of tegen elkaar wegvallen, waardoor er geen positieve of negatieve conclusie getrokken wordt. Bij “geen uitspraak” geeft Bureau Documenten dus geen negatief, maar ook geen positief oordeel over het document. **Het document is dan wel volledig onderzocht.**

Voor elk van de drie conclusies (echtheid, opmaak en afgifte en inhoud) worden de genoemde gradaties gebruikt.

Een document is aangiftewaardig als de gradatie van een van de gegeven conclusies ten minste hoogstwaarschijnlijk negatief is.

Soorten conclusies en gradaties in waarschijnlijkheidsconclusies	Mate van zekerheid
“echt”, “vals”, “vervalst”, “frauduleus verkregen”	Absolute zekerheid
“met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid (niet)”	Bijna absolute zekerheid
“hoogstwaarschijnlijk (niet)”	Grote mate van zekerheid
“waarschijnlijk (niet)”	Behoorlijke mate van zekerheid
“zeer wel mogelijk (niet)”	Iets minder zekerheid dan de conclusie “waarschijnlijk”
“mogelijk (niet)”	Laagste vorm van zekerheid
“geen uitspraak”	Geen zekerheid

Wanneer we positief zijn over een document beoordelen we dat document soms zonder gradaties te gebruiken. Die conclusie, ‘positief’, is niet zonder meer gelijk te stellen met ‘echt’. Uit navraag en ervaring is gebleken dat het voor de ambtenaar die het document ontvangt binnen een procedure niet belangrijk is in welke gradatie een document positief beoordeeld is.

6.2. Toelichting op de conclusies

In de conclusies wordt verwezen naar referentie- en vergelijkingsmateriaal. Hieronder verstaat Bureau Documenten het volgende:

- **“Referentiemateriaal”** wordt gebruikt als er door overheden verstrekte informatie over een document beschikbaar is. De informatie kan bijvoorbeeld bestaan uit originele voorbeeld-documenten (specimina) of informatie over autorisaties, legalisaties, productietechnieken en verkrijgingsprocedures.
- **“Vergelijkingsmateriaal”** wordt gebruikt na analyse en empirisch onderzoek van dit specifieke document of vergelijkbare documenten. Dat kunnen documenten zijn van hetzelfde type uit een andere periode of regio. Vervalste documenten kunnen eveneens als “vergelijkingsmateriaal” gebruikt worden, dit zijn immers echte documenten waaraan wijzigingen zijn aangebracht. Valse documenten worden eveneens als vergelijkingsmateriaal gebruikt.

“Gelet op het ontbreken van voldoende betrouwbaar vergelijkingsmateriaal” wordt meestal gebruikt wanneer er geen uitspraak over het document gedaan wordt. Bureau Documenten gebruikt ook **“gelet op het beschikbare vergelijkingsmateriaal”**. In dit laatste geval hebben we wel voldoende, betrouwbaar vergelijkingsmateriaal en wordt op basis hiervan vastgesteld dat geen uitspraak over de echtheid en opmaak en afgifte wordt gedaan.

Beoordeling van Echtheid

We concluderen met absolute zekerheid dat een document echt of vals is, wanneer specimina, of met specimen vergelijkbare informatie van de autoriteiten in het land van herkomst, aanwezig zijn. Wanneer deze niet aanwezig zijn, worden lagere waarschijnlijkheidsconclusies getrokken.

Een andere reden om een document als “vals” te beoordelen is op grond van feitelijke of technische onmogelijkheden. Hierbij moet bijvoorbeeld gedacht worden aan een document uit de “Republiek Suriname” uit 1960, toen de “Republiek Suriname” niet bestond. Om dezelfde reden wordt een document uit de Tweede Wereldoorlog, geproduceerd met een inkjetprinter, beoordeeld als “vals” – deze zijn pas later ontwikkeld.

Wanneer een document tenminste “met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid” echt wordt bevonden, en tegelijkertijd een vals element of ongeautoriseerde wijziging bevat, kan dat leiden tot de conclusie “vervalst”. Als deze afwijkingen bestaan op een document wat met een lagere conclusie echt wordt bevonden wordt de conclusie “vervalst” niet gebruikt. In plaats daarvan wordt een negatieve conclusie geformuleerd over de opmaak en afgifte van het document.

Echt
Met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid echt
Hoogstwaarschijnlijk echt
Waarschijnlijk echt
Zeer wel mogelijk echt
Mogelijk echt
Geen uitspraak
Mogelijk niet echt
Zeer wel mogelijk niet echt
Waarschijnlijk niet echt
Hoogstwaarschijnlijk niet echt
Met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid niet echt
Vals/vervalst

Beoordeling van Opmaak en Afgifte

Zonder specimina van de handtekening en/of stempelafdruk wordt absolute zekerheid over de bevoegdheid van de verstreckende ambtenaar niet gegeven.

Van documenten die niet conform de nationale wet- en regelgeving zijn verstrekt, wordt de opmaak en afgifte negatief beoordeeld, zelfs wanneer hierop autorisaties staan waarvan specimina handtekeningen en stempelafdrucken beschikbaar zijn. Dit geldt bijvoorbeeld wanneer een registratienummer verwijst naar een bepaalde afgiftelelocatie, maar het document is niet afkomstig uit die afgiftelelocatie.

Wanneer wordt vastgesteld dat een document met een grote mate van zekerheid niet is opgemaakt en afgegeven door bevoegde autoriteiten, is de echtheid van dit document niet meer relevant. Dit is bijvoorbeeld het geval wanneer documenten gestolen zijn of niet ambtshalve zijn afgegeven (op de markt gekocht). Een document kan zijn afgegeven en geautoriseerd door iemand die hiertoe niet (meer) bevoegd was. Technisch is het document in orde. Tactisch is dit niet het geval. Het feit dat de gegevens op een “origineel papier” zijn aangebracht doet niet meer ter zake aangezien (met grote mate van zekerheid) vastgesteld is dat het document onjuist is opgemaakt en afgegeven. In dergelijke gevallen wordt de conclusie over echtheid meestal samengevoegd met de conclusie over de opmaak en afgifte van het document.

Bevoegd
Met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid bevoegd
Hoogstwaarschijnlijk bevoegd
Waarschijnlijk bevoegd
Zeer wel mogelijk bevoegd
Mogelijk bevoegd
Geen uitspraak
Mogelijk niet bevoegd
Zeer wel mogelijk niet bevoegd
Waarschijnlijk niet bevoegd
Hoogstwaarschijnlijk niet bevoegd
Met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid niet bevoegd
Niet bevoegd/frauduleus verkregen

Beoordeling van Inhoud

In de meeste gevallen wordt geen uitspraak over de inhoud gedaan.

In de praktijk kan het voorkomen dat correcte gegevens van personen in documenten worden opgenomen, terwijl deze documenten op onofficiële wijze door ongeautoriseerde personen zijn afgegeven. Wij stellen ons op het standpunt dat documenten die niet goed zijn, nooit de gegevens die erin staan, kunnen bevestigen.

In gevallen waarin bijvoorbeeld meerdere documenten van één persoon worden overgelegd met tegenstrijdige informatie met betrekking tot geboortedatum, of ouders, kan een opmerking worden opgenomen. Ook kan een negatieve uitspraak worden gedaan over de inhoud wanneer aantoonbaar onjuiste feiten zijn opgenomen.

Voorbeeldbeoordelingen

Voorbeeld 1:

- Bureau Documenten onderzoekt een identiteitskaart met echtheidskenmerken
- Bureau Documenten heeft geen specimen van het document
- Alle echtheidskenmerken zijn aanwezig
- Het document heeft een documentnummer
- Bij Bureau Documenten is informatie beschikbaar dat dit documentnummer hoort bij een stad
- Het document is afgegeven in een andere stad
- Op het document staat een afdruk van een inktstempel
- Bureau Documenten heeft specimen van de afdruk van die inktstempel uit dezelfde periode

Echt
X Met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid echt
Hoogstwaarschijnlijk echt
Waarschijnlijk echt
Zeer wel mogelijk echt
Mogelijk echt
Geen uitspraak
Mogelijk niet echt
Zeer wel mogelijk niet echt
Waarschijnlijk niet echt
Hoogstwaarschijnlijk niet echt
Met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid niet echt
Vals/vervalst

Het document is met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid echt, maar dit is niet meer relevant, nu het door een vervalsers is ingevuld en afgegeven. In de Verklaring van Onderzoek wordt opgenomen: Het document is niet bevoegd opgemaakt en afgegeven. Dezerzijds kan niet worden vastgesteld of het document inhoudelijk juist is.

Voorbeeld 2:

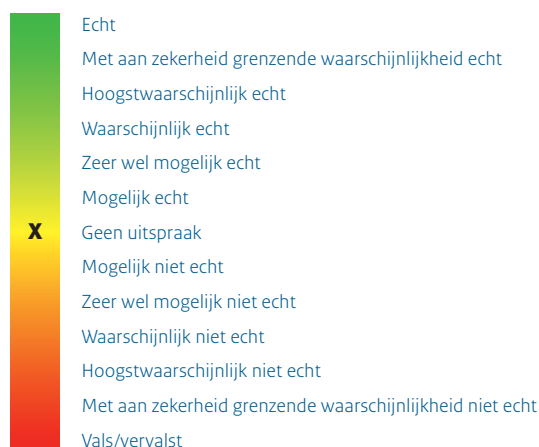
- Bureau Documenten onderzoekt een handgeschreven brief op commercieel verkrijgbaar papier
- Het document is ondertekend met een handtekening en naam
- Het document heeft een stempelafdruk waarin een functie van de ondertekenaar staat
- De naam en functie zijn met open-bronnenonderzoek te vinden
- Er is geen referentie- of vergelijkingsmateriaal van de ondertekenaar beschikbaar

In de Verklaring van Onderzoek wordt opgenomen: Gelet op het ontbreken van voldoende, betrouwbaar vergelijkingsmateriaal kan niet worden vastgesteld of het document echt is en bevoegd is opgemaakt en afgegeven. Dezerzijds kan niet worden vastgesteld of het document inhoudelijk juist is.

Voorbeeld 3:

- Bureau Documenten onderzoekt een geboorteakte
- Het hele document is geprint met een tonerprinter op wit papier en bevat geen echtheidskenmerken
- Het geboortjaar is weggekrast en er is met pen een nieuw geboortjaar bijgeschreven
- Ook het persoonsnummer is op die manier gewijzigd
- De wijzigingen zijn niet gewaarmerkt door de afgevende autoriteit
- Het document is voorzien van een stempelafdruk en een handtekening
- Bureau Documenten heeft onvoldoende, betrouwbaar vergelijkingsmateriaal van deze stempelafdruk en handtekening

In de Verklaring van Onderzoek wordt opgenomen: Gelet op het ontbreken van voldoende, betrouwbaar vergelijkingsmateriaal kan voor wat betreft de echtheid van het document geen uitspraak worden gedaan. Gelet op de ongeautoriseerde wijzigingen is het document hoogstwaarschijnlijk niet in deze gewijzigde staat opgemaakt en afgegeven door daartoe bevoegde autoriteiten. Dezerzijds kan niet worden vastgesteld of het document inhoudelijk juist is.

6.3. Toepasbaarheid van de conclusies

Er wordt geen uitspraak over de bruikbaarheid van het document gedaan, omdat iedere afnemende dienst verschillend beleid heeft voor de bruikbaarheid van documenten. Bureau Documenten is adviseur en het is aan de geadviseerde om te beoordelen of het document met de door ons gegeven conclusies bruikbaar is voor de procedure waarin het als bewijsmiddel is overgelegd of ingenomen. Een tardieve geboorteregistratie kan bijvoorbeeld door Bureau Documenten als “echt” worden beoordeeld, maar de behandelend ambtenaar kan op basis van het dossier besluiten om geen waarde te hechten aan de inhoud van het document. In het dossier kan bijvoorbeeld een verklaring van de “ouder” zitten, waarin deze enkele jaren geleden verklaarde geen kinderen te hebben.

Wanneer een Verklaring van Onderzoek wordt gebruikt in een procedure, heeft de behandelend ambtenaar een **vergewisplicht**, waarbij die door kritische lezing moet begrijpen wat in de verklaring staat. De behandelend ambtenaar kan zich in beginsel door het lezen van deze Vakbijlage en de Verklaring van Onderzoek informeren over de terminologie, algemene inhoud en structuur van het documentonderzoek. De IND laat aanvullend hierop vanaf 1 januari 2022 bij negatief beoordeelde documenten het vergewissen, waarbij de onderliggende informatie wordt betrokken, uitvoeren door Team Onderzoek en Expertise Land en Taal van de IND.

Indien behoefte bestaat aan een nadere toelichting op een documentonderzoek kan een documentonderzoeker of documentdeskundige, bij uitzondering, als **getuigedeskundige** ter zitting optreden. In dat geval kan contact worden opgenomen met Bureau Documenten (burdoc.onderzoek@ind.nl). In verband met de werkdruk kan niet aan ieder verzoek gehoor gegeven worden.

7. Beperkingen

Alle originele documenten kunnen technisch onderzocht worden. Er zijn wel beperkingen, afhankelijk van het aangeleverde materiaal.

7.1. Ontbreken van vertalingen

Bureau Documenten stelt als voorwaarde dat originele documenten met vertaling worden aangeboden. Dat is om onjuiste interpretatie uit te sluiten. Het is de verantwoordelijkheid van de aanbieder van de documenten om originele documenten met een vertaling aan te leveren voor onderzoek. Bureau Documenten vertaalt niet zelf en laat ook geen documenten vertalen.

Het ontbreken van een vertaling beperkt de onderzoeksmogelijkheden. Tactische informatie is bijvoorbeeld moeilijker te interpreteren. Documenten uit landen met afwijkende jaartelling en andere lettertekens dan de Gregoriaanse, kunnen zonder vertaling voornamelijk op technieken beoordeeld worden. Er zijn situaties waarin zonder vertaling niet duidelijk is welke stempelafdrukken en handtekeningen geplaatst zijn voor autorisatie, en welke voor legalisatie.

7.2. Ontbreken van vergelijkingsmateriaal

Sommige documenten worden lokaal opgemaakt en afgegeven en soms ook lokaal geproduceerd. Bureau Documenten beschikt over veel vergelijkingsmateriaal. Wanneer dit ontbreekt en er geen verificatiemogelijkheden zijn of deze geen resultaat opleveren, kan niet altijd een uitspraak worden gedaan over de echtheid of over opmaak en afgifte van een document.

Van lokale autoriteiten is niet altijd betrouwbaar vergelijkingsmateriaal beschikbaar. Wanneer documenten geautoriseerd zijn door een onbekende lokale ambtenaar of politieagent, wordt over de opmaak en afgifte van dergelijke documenten evenmin een uitspraak gedaan. De documenten worden wel onderzocht.

Als geen uitspraak wordt gedaan over de echtheid van een document kunnen technische bijzonderheden leiden tot een negatieve conclusie. Hierbij kun je denken aan een gewijzigde geboortedatum waarbij voor de wijziging andere inkt is gebruikt dan voor de overige informatie in dat document.

7.3. Ontbreken van het originele document

Soms ontvangen we vertalingen waaraan een kopie van een document gehecht is. Ook komt het voor dat door een Nederlandse gemeente gewaarmerkte kopieën van documenten worden aangeboden. Dit gebeurt vaak wanneer men aanneemt met een origineel te maken te hebben.

Aan gewaarmerkte kopieën kan slechts beperkt onderzoek uitgevoerd worden. De echtheidskenmerken in het papier zijn niet te onderzoeken omdat het aangeboden papier uit de multifunctional van de aanbieder of vertaler komt. Ook vervalsingen door middel van raderingen zijn op kopieën niet vast te stellen. De gewaarmerkte kopie wordt wel onderzocht. Op basis van technische en of tactische elementen kan soms wel een oordeel worden gegeven.

8. Legalisatie

Veel documenten hebben na afgifte een legalisatieketen doorlopen. Vaak worden autorisaties door lokale ambtenaren gelegaliseerd door het ministerie van Binnenlandse Zaken of het ministerie van Justitie, waarna de keten vervolgd wordt bij het ministerie van Buitenlandse Zaken van het land van herkomst van het document. Deze keten wordt in ieder land zelfstandig vastgesteld. De Nederlandse vertegenwoordiging in het buitenland krijgt over het algemeen regelmatig updates van de bevoegde legalisatie-ambtenaren op het ministerie van Buitenlandse Zaken van het gastland. De frequentie en de zorgvuldigheid van de updates verschilt per land. De updates worden door het ministerie van Buitenlandse Zaken in DISCS geplaatst.

Legalisatiemedewerkers op ministeries van Buitenlandse Zaken beschikken zelden over technische onderzoeksapparatuur en zijn vanwege ontbrekende documentdeskundigheid ook niet altijd voldoende in staat om technische fraude te onderkennen. Hierdoor worden in Nederland soms gelegaliseerde documenten aangeboden die nooit afgegeven zijn door de lokale autoriteiten.

Het Nederlandse ministerie van Buitenlandse Zaken, specifiek de Nederlandse ambassades in het buitenland, is in de meeste landen gestopt met het legaliseren van documenten. Het wil geen schijnzekerheid creëren door het plaatsen van een Nederlandse legalisatie. Wanneer de Nederlandse ambassade in een land nog wel legaliseert, houdt dat niet automatisch in dat de documenten betrouwbaar zijn. Ondanks de aanwezigheid van een correcte legalisatie op een document kan dit document door Bureau Documenten dus wel degelijk negatief beoordeeld worden. Bureau Documenten constateert met regelmaat wijzigingen/vervalsingen in gelegaliseerde documenten, evenals valse legalisaties.

Apostilles bevestigen alleen dat de ambtenaar die een document als laatste ondertekend heeft bevoegd is. Een apostille bevestigt nooit de inhoud van een document. Bureau Documenten treft met regelmaat valse of vervalste apostilles aan en ook echte apostilles op valse documenten.

9. Documentbeheer

Bureau Documenten beheert alle documenten die tijdens de asielprocedure overgelegd worden.

Documenten voor grensoverschrijding en/of identiteitsdocumenten die niet negatief aangiftewaardig zijn beoordeeld worden aan de vreemdeling geretourneerd bij inwilliging van de verblijfsaanvraag, of bij daadwerkelijk vertrek uit Nederland. Indien de documenten op basis van objectieve feiten of omstandigheden noodzakelijk zijn voor de vreemdeling – bijvoorbeeld om de terugkeer voor te bereiden, of een (herhaalde) verblijfsaanvraag in te dienen – kan de Dienst Terugkeer en Vertrek daarin faciliteren.

Documenten die door Bureau Documenten wél negatief aangiftewaardig zijn beoordeeld worden niet teruggebracht in het rechtsverkeer. Bureau Documenten is aangewezen als strafrechtelijk bewaarder door het College van PGS van het Openbaar Ministerie.

Documenten die op verzoek van een andere overheidsinstantie worden onderzocht worden naar die instantie geretourneerd. De betreffende instantie is verantwoordelijk voor een eventueel vervoltraject, zoals aangifte bij de politie, en/of retournering aan de aanvrager.

**Deze publicatie is een uitgave van de
Immigratie- en Naturalisatiedienst**

Aan de inhoud van de publicatie kunnen geen rechten
worden ontleend. Tekst uit deze uitgave mag onder
bronvermelding worden gebruikt.

Vragen of opmerkingen naar aanleiding van deze bijlage
kunt u sturen naar: burdoc.onderzoek@ind.nl

Versie: Juni 2026